
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

הגירה, אזרחות והשתייכות לאומית - 58749

תאריך עדכון אחרון 02-08-2023

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: יחסים בין-לאומיים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): יונתן גרוסמן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: jonathan.grossman@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי שני, 10:00-8:30

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס עוסק בהגירה נכנסת, הגירה יוצאת והיחסים בין המהגרות והמהגרים לבין האליטות והמוסדות של מדינות המוצא ומדינת היעד. לאורך השנה נדבר על הדילמות השונות שבפניהן ניצבים מהגרות, מהגרים, פליטות ופליטים, וגם השלטונות והחברות במדינה שאליה הם היגרו והמדינה שממנה הם הגיעו. נדון בסוגיות האלה מנקודת מבט תיאורטית וכללית, אבל גם ננתח מקרים היסטוריים ספציפיים ואירועים אקטואליים מאזורים שונים בעולם. זהו קורס לתואר שני שפתוח גם לסטודנטיות וסטודנטים מצטיינים בשנה השלישית של התואר הראשון, והוא מבוסס על קריאה של מקורות ראשוניים ומשניים ודיון בהם בכיתה.

מטרות הקורס:

* להכיר מושגי יסוד ותיאוריות מרכזיות בלימודי הגירה, פליטות ותפוצות.

* להבין את הדילמות העיקריות שמאפיינות את תהליך ההגירה ואת יחסיהם של מהגרות, מהגרים, פליטות ופליטים עם מדינות המוצא והיעד שלהם.

* לרכוש מיומנויות של קריאה ביקורתית וניתוח מקורות ראשוניים ומשניים מדיסציפלינות מחקריות שונות.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

* לסביר מושגי יסוד ותיאוריות מרכזיות בלימודי הגירה, פליטות ותפוצות.

* לדון באופן ביקורתי בסוגיות היסטוריות ועכשוויות של הגירה ממספר מדינות ואליהן תוך הסתמכות על תובנות מחקריות ממגוון דיסציפלינות.

* לנתח סוגיות כאלה על סמך מקורות ראשוניים ומשניים, לנסח את הממצאים בכתב ולהציג אותם בפני הכיתה.

דרישות נוכחות (%):

שיטת ההוראה בקורס:

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
(רשימה חלקית ולא סופית)

---

* תמונת מצב של ההגירה בעולם

* למה להגר?

* מי מהגר.ת?

* סוגים שונים של הגירה

* מדיניות הגירה

* נקודת המבט של מדינת המוצא

* הגירה וזהות

* הגירה ואזרחות

* הגירה ללא מסמכים

* הגירה וריבוי השתייכויות

* השיח על מהגרות ומהגרים

* מקרי בוחן

חומר חובה לקריאה:

רשימה חלקית:

O'Reilly, Karen. "Migration Theories: A Critical Overview." In *Routledge Handbook of Immigration and Refugee Studies*, edited by Anna Triandafyllidou, 25–33. London ; New York: Routledge, 2016.

Haas, Hein de, Stephen Castles, and Mark J Miller. *The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World*. London: Red Globe Press, 2020, Chapter 2: "Categories of Migration".

Hollifield, James Frank, Philip L. Martin, Pia M. Orrenius, and François Héran Haen, eds. *Controlling Immigration: A Comparative Perspective*. Fourth edition. Stanford, CA: Stanford University Press, 2022, Introduction: "The Dilemmas of Immigration Control in Liberal Democracies".

Arar, Rawan, and David Scott Fitzgerald. *The Refugee System: A Sociological Approach*. Cambridge: Polity Press, 2023, Chapter 7: "Powerful Hosts".

Burgess, Katrina. *Courting Migrants: How States Make Diasporas and Diasporas Make States*. New York: Oxford University Press, 2020, Chapter 2: "Diasporas,

---

States, and Loyalty”.

Gamlen, Alan. *Human Geopolitics: States, Emigrants, and the Rise of Diaspora Institutions*. Oxford: Oxford University Press, 2019, Chapter 2: “The Global Rise of Diaspora Institutions”.

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי :

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 40 %
השתתפות פעילה / עבודת צוות 20 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
20 %
מבחני אמצע 20 %

מידע נוסף / הערות: